

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

סדנה להורים ותלמידים

משפחה ברשת

הנחיות למורה

פעילות סדנתית זו מאפשרת להורים וילדים שיח על פעילותם ברשת האינטרנט: חשיפה למרחב האינטרנטי של הילדים, היכרות עם הרגלי הגלישה שלהם, הבנת הסכנות שאלהן חשופים הילדים, מתן כלים כיצד להתמודד כמשפחה ברשת. זאת במטרה להטמיע את ההבנה כי לכל אחד – ההורה והילד – אחריות ותפקיד בשמירה על ביטחונם האישי שלו ושל אחרים ברשת.

קהל היעד: תלמידי כיתות ג'-ד' והוריהם

משך הסדנה: 90 דקות

עזרי הוראה: מצגת הכוללת סרטון ([עברית](#), [ערבית](#)) וקישור לסרטון ([עברית](#), [ערבית](#))
מצגת הכוללת סרטון, דפי פעילויות לתלמידים שבהם כרטיסים שאותם יש לגזור ולניילן
טרם ההפעלה, דף לניסוח אמנה משפחתית ([עברית](#), [ערבית](#))

מהלך הסדנה

1. **הפתיח** ייערך במליאה מצגת הכוללת סרטון ([עברית](#), [ערבית](#)) וקישור לסרטון ([עברית](#), [ערבית](#))
2. **גוף השיעור** – עבודה בקבוצות הורים וילדים, בכל קבוצה ארבעה זוגות של ילדים והוריהם, לכל קבוצה יש למנות הורה לראש הקבוצה. ראש הקבוצה יקבל מהמורה שאלות מנחות לשיח עם הקבוצה.
3. **סיכום ביניים** – במליאה, ראשי הקבוצות יציגו את פעילות הקבוצה.
4. **פעילות יחידנית הורה וילד** – ניסוח אישי של אמנה משפחתית ([עברית](#), [ערבית](#)) העוסקת בגלישה בטוחה ברשת על בסיס דף אמנה שהמורה יחלק, ובו מופיעים כללים לגלישה בטוחה.
5. **סיכום** – במליאה, קריאת האמנה.

פיתוח:

ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

תוכני הסדנה

השיעור נפתח במצגת שמסבירה את האנלוגיה בין החיים האמיתיים לחיים באינטרנט.

שאלות המורה	תיאור השקופית	תמונת השקופית	שקופית מס'
לאן הייתם טסים?	תארו לעצמכם שאתם יכולים לטוס בכל יום לכל מקום שתמצאו בעולם.		2
מה ההורים עושים? איך הילד מרגיש ולמה?	ילד עם ההורים שלו בעיר גדולה בחו"ל עם המון שלטים בשפה זרה ולא ברורה. ההורים לצד הילד, מצביעים על שלט, ונראה שהם מתרגמים ומסבירים לו הכול, הילד רגוע ושמח.		3
כיצד ההורים מוצאים דרכם בג'ונגל? מה מאפשר לילד ליהנות?	ילד עם ההורים שלו בג'ונגל, אימא שלו מחזיקה מצפן ומנווטת בין העצים, אבא שלו מדבר עם מקומי שחי בג'ונגל (ומייצג את ה"זר"), הילד נראה שמח ונהנה מהטיול.		4
איך ההורים דואגים לילדם? מה תחושת הילד?	ילד עם ההורים ברכבל מעל הרים מושלגים, אבא שלו נותן לו מעיל, אימא שלו חובשת לו כובע צמר, הילד נהנה ומסתכל על הנוף דרך משקפת.		5
האם צפויה סכנה בנהר? כיצד ההורים מוצאים דרכם בנהר?	ילד עם שני הוריו בתוך סירה בלב ים, אימא שלו מסתכלת במפה ומנווטת, הוא ואבא שלו חותרים בשמחה.		6

פיתוח:

ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

שאלות המורה	תיאור השקופית	תמונת השקופית	שקופית מס'
אתם מזהים את הסמלים? באילו מקומות אתם נמצאים במרחב האינטרנטי?	גם האינטרנט הוא עולם שאפשר להגיע באמצעותו להמון מקומות ואתרים חדשים, לטייל ולחוות חוויות.		7
מה אתם אוהבים לעשות ברשת?	מה אפשר לעשות ברשת האינטרנט?		8
בואו נראה אם יש דברים נוספים שאותם לא העלינו!... ניתן להדגיש כי יש דברים שאני כגולש עושה לבד, ויש דברים שאני פועל אל מול גולשים אחרים.	- לדבר עם קרובי משפחה שגרים רחוק או עם חברים שגרים קרוב. - ללמוד הרבה דברים על הכול. - לקרוא סיפורים ולראות סרטים. - לשלוח ולקבל תמונות. - לשחק. - לשוחח. - להכיר אנשים. - להשתתף בדיונים.		9-14
מה הייתם עושים אם הייתם מטיילים לבד בארץ זרה ללא הבנת השפה והמנהגים המקומיים?	מה הייתם עושים אם הייתם מטיילים לבד?...		15
- איך הילד מרגיש? לפעמים כיף לבד (תנו לגיטימציה לכל הרגשות) - מה אתם עושים כשאתם לבד? - מי שומר עליכם? - איך אפשר לשמור על עצמי ברשת? - עם מי אתם מתייעצים?	בשקופיות אלו ההורים של הילד נעלמים, והילד נשאר לבד באותו המקום. הוא נראה מבולבל, אולי מעט מבוהל...		16-22

פיתוח:
ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

שאלות המורה	תיאור השקופית	תמונת השקופית	שקופית מס'
למי אתם מספרים?	-		
- האם שמעתם על מקרה לא נעים? - האם נתקלתם במקרים כאלו? - כיצד הרגשתם? - מה עשיתם?	גם באינטרנט... אפשר להתבלבל בדרך ולהגיע לאתרים שאינם לגילנו, לצפות בסרטונים לא נעימים, לקרוא מילים לא יפות, או להתקל באנשים שאנחנו לא מכירים.		23
- האם אתם משתפים את הורכם? - מתי? - בכול? - במה כן/לא?	לכן, גם ברחבי האינטרנט, כדי שנרגיש בטוחים ומוגנים, כדאי שההורים שלנו ידעו בדיוק איפה אנחנו מבקרים ומה אנחנו עושים.		24

בתום השיח במליאה עליכם לחלק את הכיתה לקבוצות. בכל קבוצה ארבעה זוגות של ילדים והוריהם.

לכל קבוצה מנו הורה לראש הקבוצה. לראש הקבוצה יש שאלות מנחות לעבודה עם הקבוצה.

טיפים להצלחה

- מנו ראש קבוצה אנרגטי שיוכל לקיים שיח עם התלמידים.
- שבחו במהלך הפעילות קבוצות שעובדות בשיתוף פעולה ובעניין.

פיתוח:
ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

פעילות 1: מותר – אסור ברשת?!

פעילות זו עוסקת בהעלאת המודעות למסירת פרטים ברשת האינטרנט – מה מותר, מה אסור	
עזרים	הנחיות לראש הקבוצה:
- לוח מותר – אסור: עברית, ערבית 12 זוגות כרטיסים: עברית, ערבית (יש לגזור אותם), איור וטקסט הקבוצה מקבלת חבילה של כרטיסים. כל הכרטיסים יונחו הפוך על השולחן. המשחק מתחיל כמשחק זיכרון – כל אחד בתורו ירים שני כרטיסים, והמטרה היא ליצור זוגות. ברגע שכל הזוגות הורכבו, משתתף שהרכיב צמד כרטיסים, ישכנע את הקבוצה כיצד למיין על פי "מותר – אסור" שבלוח. לאחר הסכמת הקבוצה, יניח זאת במקום המתאים בלוח.	- חשבו יחד אילו פרטים מותר למסור ברשת ואילו אסור. - דברו על ההבדל בין מסירת פרטים ברשת לבין מסירתם פנים אל פנים. - בקשו מהילדים לספר מה הם מסרו ברשת והיכן. - האם היו דברים שעליהם לא הסכמתם? מדוע?

פעילות 2: הודעה ברשת... לענות או לא?!

פעילות זו עוסקת בהבחנה בין מסרים שונים ודרכי ההתמודדות עמם, בדגש על מסרים שבהם יש לפנות להורה או למבוגר אחראי	
עזרים	הנחיות לראש הקבוצה:
- לוח שמחולק לשלושה חלקים: עברית, ערבית (כפתור "Reply/השב", ציור של הורה ואזור אפור 24 כרטיסים עברית, ערבית שמייצגים מסרים שיכולים להתקבל באינטרנט 24 כרטיסים ריקים: עברית, ערבית יש להניח את כל הכרטיסים הפוכים. על כל חבר בתורו להרים כרטיס, להסביר להיכן הוא שייך בלוח. מסרים שיש עליהם מחלוקת או שאינם חד משמעיים, יש להניח באזור האפור. בתום המיין, יש לקיים שיח על הכרטיסים שהונחו באזור האפור ולמצוא פתרון משותף מה לעשות במקרים אלו.	- עשו בקבוצה הבחנה מתי חובה על הילד לפנות להורה. - בדוגמאות השייכות לאזור האפור, מצאו פתרונות יעילים שהילדים יוכלו ליישם בעתיד. - שאלו את הילדים, תוך כדי המשחק, אילו סוגי מסרים הם קיבלו, אם הם התלבטו מה לעשות, וכיצד הם התמודדו.

פיתוח:

ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

פעילות 3: לכל זמן ועת לכל חפץ

פעילות זו עוסקת בהעלאת המודעות לחשיבות ניהול הזמן שלנו וההשלכות לגלישה מרובה ברשת	
עזרים	הנחיות לראש הקבוצה:
- כרטיסים המייצגים פעילויות שונות שלנו במהלך היום (עברית, ערבית) כל כרטיס מייצג שעה ביום (יש לצלם כמה פעמים ולגזור) - דפי A4 לבנים (משמשים כלוח) - דבק כל ילד בקבוצה ידביק על גבי דף לבן את חלוקת פעילות ההורה שלו במהלך יממה – ולהיפך – כל הורה יעשה זאת עבור ילדו. בתום הפעילות, כל אחד מחברי הקבוצה יקבל את הדף ששייך לו ויתאר מה הוא למד מזה. דונו מה הן הסכנות בגלישה מרובת שעות.	- דונו עם חברי הקבוצה האם נוצרו פערים בין הדרך בה הילד וההורה משקפים את פעילותם זה של זה - מה המסקנה לגבי ניהול הזמן של כל אחד בדגש על זמן המוקדש למחשב? - מה ההשלכות של גלישה מרובת שעות לילד?

פעילות 4: תמונה אחת שווה אלף מילים

פעילות זו מדגישה את כוחה של שליחת תמונות ברשת ונותנת כלים לבדיקה טרם העלאתם	
עזרים	הנחיות לראש הקבוצה:
- כרטיסים עם תמונות - דף 1- עברית, ערבית - דף 2- עברית, ערבית - לוח המחולק לשלושה: לשלוח, לא לשלוח, להתייעץ (עברית, ערבית) יש להניח את כל הכרטיסים הפוכים. על כל חבר בתורו להרים כרטיס, להסביר להיכן הוא שייך בלוח. כרטיסים שיש עליהם מחלוקת או שאינם חד משמעיים, יש להניח באזור: "להתייעץ" ולנסח "מדריך" כיצד לזהות אילו תמונות לא ראויות	- דונו בפרסום תמונות ברשת ובהשלכות לכך. - העלו לדיון את התמונות שלהן תשובה שאינה חד משמעית, וקבעו את אופן ההחלטה אם היא ראויה לפרסום עם התייחסות לנקודות הבאות: התמונה מכבדת את המצולם או לא, ניתן לזהות פרטים על המצולם וכדומה. - הבהירו כמה כללים לחברי הקבוצה: 1. תמונות הנשלחות (גם לאדם אחד) כבר אינן ברשותך, הן יכולות להיות מועברות

פיתוח:

ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור

המשרד לביטחון הפנים
מצילה

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

להתפרסם ברשת.	הלאה. 2. תמונות קשה למחוק מהרשת. 3. ניתן לעשות שימוש לרעה בתמונות על ידי עיוותן או על ידי הוצאתן מהקשר שבו הן צולמו.
---------------	--

פעילות 5: כותבים ברשת – בטוח או לא?

פעילות זו מדגישה את חשיבות המילים והסכנה שבמסרים ברשת ונותנת כלים למנוע פגיעה בעצמי או באחר ברשת	
עזרים	הנחיות לראש הקבוצה:
- לוח המחולק לשניים: בטוח / עלול להוות פגיעה באחר או בעצמי (עברית, ערבית) 16 כרטיסיות עם משפטים שונים (עברית, ערבית). כל חבר בקבוצה מרים בתורו כרטיס ומסביר לאן הוא שייך: בטוח לכתוב ברשת / עלול להוות פגיעה באחר או בעצמי.	- שאלו את הילדים תוך כדי המשחק אילו סוגי מסרים הם כותבים. - האם קרה שכתבו דבר מה, ובעקבות זאת נוצרה בעיה כלשהי? - האם נחשפו למסרים בעייתיים של חברים, וכיצד נהגו?

בתום הפעילות בקבוצות, ראשי הקבוצות יציגו את מסקנותיהם. המורה ירכז את התובנות שהעלו נציגי הקבוצה. המורה יחלק לכל הורה וילד דף מעוצב של אמנה לגלישה בטוחה ברשת, הכולל כללים לגלישה בטוחה וכמה שורות ריקות לניסוח אישי של אמנה משפחתית ([עברית](#), [ערבית](#)).

סיכום – במליאה, קריאת [האמנה](#) וחתימה עליה.

פיתוח:
ארבל גנץ איריס – שיווק והסברה, מצילה, המשרד לביטחון הפנים
הררי לימור – אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
מוטס מיקי – אנימטור